

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning (SOU 2020:33)

Ert diarienummer U2020/03826/GV

Förvaltningsrätten har, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, följande synpunkter på de förslag och överväganden som förs fram i betänkandet.

Tilldelning av högsta antal platser avseende enskilda huvudmän

Enligt utredningens förslag till ändring i skollagen (2010:800) ska, enligt den föreslagna 2 kap. 5 a §, av ett godkännande av enskild som huvudman för gymnasieskola framgå ett högsta antal utbildningsplatser. Antalet får ändras om antalet platser för den aktuella utbildningen i det område skolenheten ligger har ändrats i ett beslut om ram eller om det finns särskilda skäl. Ändringen ska göras proportionerligt i förhållande till ramen, om inte särskilda skäl föranleder en annan bedömning. Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl ska hänsyn tas till brister som framkommit vid tillsyn, ett effektivt utnyttjande av samhällets resurser, samt elevers efterfrågan.

Vad gäller förslaget om att hänsyn ska tas till brister som framkommit vid tillsyn, konstaterar förvaltningsrätten att 26 kap. skollagen anger möjliga ingripanden vid tillsyn. Utgångspunkten för dessa ingripanden är att brister ska åtgärdas, och om så inte sker finns möjlighet att återkalla godkännanden m.m. Enligt betänkandet (s. 587 f.) kan det vara aktuellt att tilldela en huvudman färre platser om denne har fått kritik för brister och bristerna inte har åtgärdats. Förvaltningsrätten förstår utredningens förslag som att en minskning av platserna kan utgöra en mindre ingripande åtgärd än återkallelse av godkännande, men anser inte att det framgår tillräckligt tydligt av betänkandet hur den föreslagna bestämmelsen i 2 kap. 5 a § skollagen förhåller sig till ingripanden vid tillsyn enligt gällande bestämmelser eller under vilka omständigheter det kan vara befogat att ta hänsyn till brister som framkommit vid tillsyn.

Interkommunal ersättning

Enligt utredningens förslag ska det i 15 kap. 1 § gymnasieförordningen (2010:2039) anges att interkommunal ersättning för gymnasieelever ska grunda sig på budgeterade kostnader för det kommande kalenderåret. I författningskommentaren till den föreslagna 16 kap. 50 § skollagen anges dock att interkommunal ersättning kan bestämmas på olika sätt, att det finns en stor frihet för kommunerna att bestämma hur ersättningen ska beräknas samt att den interkommunala ersättningen även fortsättningsvis ska bestämmas på detta sätt. Författningskommentaren tycks därmed inte avspegla den förändring som föreslås i gymnasieförordningen.

Konsekvenser för förvaltningsdomstolarna

Betänkandets analys av förslagets konsekvenser för förvaltningsdomstolarna är mycket begränsad. I konsekvensanalysen (avsnitt 8.6.5, Interkommunala ersättningar ska utgå från budgeterade kostnader) anges att utredningens förslag kan antas innebära en ökad transparens och tydlighet avseende hur resurser fördelas och används, vilket innebär att antalet överklaganden av bidragsbeslut kan antas minska. Detta anges i sin tur innebära minskade kostnader och därmed en besparing för domstolsväsendet. Det kan dock påpekas att det vid prövningen av om enskilda ska godkännas som huvudman för gymnasieskola ska beaktas fler aspekter enligt utredningens förslag (den föreslagna 2 kap. 5 a § skollagen). Detta kan innebära en mer resurskrävande prövning i ärenden som överklagas till domstol. Vidare föreslår utredningen att det av ett godkännande avseende gymnasieskola ska framgå ett högsta antal utbildningsplatser och att detta antal får ändras under vissa omständigheter. Ett sådant beslut kan enligt förslaget överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Enligt förvaltningsrättens uppfattning kan det antas att en enskild, som redan är godkänd som huvudman för gymnasieskola, kan komma att överklaga beslut om ändring av högsta antalet platser om detta innebär en minskning. Över tid kan det innebära ett antal överklaganden inom ramen för samma godkännande och leda till en ökad belastning på förvaltningsdomstolarna.

Övrigt

Förvaltningsrätten har i avsnittet med författningsförslag uppmärksammat några korrekturfel i de föreslagna lydelseerna. I 15 kap. 9 e § 1 skollagen bör anges *vilken* framför ”nationell inriktning”. I övergångsbestämmelserna till det första förslaget till lag om ändring i skollagen saknas en punkt efter ”15 kap”. I 20 kap. 16 § andra stycket skollagen innehåller ”yrkesinriktade” ett bindestreck. Sista stycket i samma bestämmelse innehåller en punkt i en mening. I 23 a § samma kapitel bör det stå *den sökande*. I 13 kap. 3 a § gymnasieförordningen bör rätteligen stå att det kompensatoriska schablonbeloppet ska vara 5 000 kr. I 1 § förordningen (2015:195) om ett nationellt informationssystem för skolväsendet bör det stå antingen *den kommunala vuxenutbildningen* eller *kommunal vuxenutbildning*.

I den föreslagna 15 kap. 9 a § sista stycket skollagen anges att betydande hänsyn ska tas till två uppräknade punkter. Eftersom uppräknningen bara innehåller två punkter anser förvaltningsrätten att den sista meningen i stycket kan strykas och det istället anges att *betydande hänsyn* ska tas i

styckets första mening. Detsamma gäller för den föreslagna 1 kap. 9 b § skollagen.

Beredning och beslut

Detta remissyttrande har beslutats av rådmannen Anders Mattsson. I handläggningen har även rådmannen Mattias Steen och förvaltningsrättsfiskalen Erika Karlsson (föredragande) deltagit.

Anders Mattsson

Mattias Steen

Erika Karlsson